

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 17 november 2022 *

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Invandringspolitik – Direktiv 2003/86/EG – Artikel 2 f – Artikel 10.3 a – Begreppet ’underårig utan medföljande vuxen’ – Rätt till familjeåterförening – Underårig flykting som är gift vid inresan i en medlemsstat – Barnäktenskap som inte erkänns i denna medlemsstat – Samboende med en make som är lagligen bosatt i denna medlemsstat”

I mål C-230/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Migrationsdomstolen, Belgien) genom beslut av den 6 april 2021, som inkom till domstolen den 9 april 2021, i målet

X, som agerar i eget namn och i egenskap av rättslig ställföreträdare för sina underåriga barn Y och Z,

mot

Belgische Staat,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Jürimäe samt domarna M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (referent) och M. Gavalec,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: första handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 31 mars 2022,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– X, som agerar i eget namn och i egenskap av rättslig ställföreträdare för sina underåriga barn Y och Z, genom J. Schellemans, K. Verhaegen och K. Verstrepen, advocaten,

* Rättegångsspråk: nederländska.

– Belgiens regering, genom M. Jacobs, C. Pochet och M. Van Regemorter, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av D. Matray och S. Matray, avocats, samt S. Van Rompaey, advocaat,

– Europeiska kommissionen, genom C. Cattabriga och S. Noë, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 16 juni 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2 f och 10.3 a i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 2003, s. 12).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan X, som agerar i eget namn och i egenskap av rättslig ställföreträdare för sina underåriga barn Y och Z, och Belgische Staat (belgiska staten), angående avslag på X:s ansökan om visum för familjeåterförening med sin dotter och avslag på hennes ansökningar om humanitära visa för Y och Z.

Tillämpliga bestämmelser

Direktiv 2003/86

- 3 Skälen 2 och 8 i direktiv 2003/86 har följande lydelse:

”(2) Åtgärderna avseende familjeåterförening bör antas i överensstämmelse med den skyldighet att skydda familjen och att respektera familjelivet som har stadfäst i en rad folkrättsliga instrument. Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns särskilt i artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

...

(8) Situationen för flyktingar bör ges särskild uppmärksamhet med anledning av de skäl som tvingat dem att fly från sitt land och hindrar dem från att leva ett normalt familjeliv där. Deras rätt till familjeåterförening bör därför regleras av förmånligare villkor.”

- 4 Artikel 1 i detta direktiv har följande lydelse:

”Syftet med detta direktiv är att fastställa villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som vistas lagligen på medlemsstaternas territorier.”

- 5 I artikel 2 f i direktivet definieras ”underårig utan medföljande vuxen” på följande sätt:

”tredjelandsmedborgare eller statslös person som är yngre än arton år och som anländer till medlemsstaternas territorier utan medföljande vuxen som enligt lag eller sedvana ansvarar för den

underårig, så länge som denne inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, eller en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att ha anlänt till medlemsstaternas territorier.”

6 I artikel 4.1, 4.2 och 4.5 i samma direktiv föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall, enligt detta direktiv och med iakttagande av villkoren i kapitel IV och i artikel 16, tillåta inresa och vistelse för följande familjemedlemmar:

- a) Referenspersonens make/maka.
- b) Underåriga barn till referenspersonen och dennes make/maka, inbegripet barn som har adopterats i enlighet med ett beslut som har fattats av den berörda medlemsstatens behöriga myndighet eller ett beslut som är automatiskt verkställbart enligt den medlemsstatens internationella förpliktelser, eller som måste erkännas enligt internationella förpliktelser.
- c) Underåriga barn, inbegripet adopterade barn, till referenspersonen om denne har vårdnaden och barnen är beroende av honom/henne för sin försörjning. Medlemsstaterna får tillåta familjeåterförening för barn som står under gemensam vårdnad, under förutsättning att den andra vårdnadshavaren har lämnat sitt medgivande.
- d) Underåriga barn, inbegripet adopterade barn, till maken/makan om denne har vårdnaden och barnen är beroende av honom/henne för sin försörjning. Medlemsstaterna får tillåta familjeåterförening för barn som står under gemensam vårdnad, under förutsättning att den andra vårdnadshavaren har lämnat sitt medgivande.

Underåriga barn enligt denna artikel får inte ha uppnått myndighetsålder enligt den berörda medlemsstatens lagstiftning och får inte vara gifta.

När ett barn är över tolv år och anländer på egen hand utan resten av sin familj, får medlemsstaterna med avvikelse från ovanstående, innan de ger barnet tillstånd till inresa och vistelse enligt detta direktiv, pröva om barnet uppfyller kriteriet för integrering, om deras lagstiftning vid den tidpunkt då detta direktiv genomförs föreskriver en sådan prövning.

2. Medlemsstaterna får i lag eller annan författning, enligt detta direktiv och med iakttagande av villkoren i kapitel IV, tillåta inresa och vistelse för följande familjemedlemmar:

- a) Släktingar i rakt uppstigande led av första graden till referenspersonen eller dennes make/maka, om släktingarna är beroende av referenspersonen eller dennes make/maka för sin försörjning och saknar annat nödvändigt familjemässigt stöd i ursprungslandet.

...

5. För att garantera en bättre integration och förhindra tvångsäktenskap får medlemsstaterna kräva att referenspersonen och dennes make/maka skall ha uppnått en viss lägsta ålder, och högst 21 år, innan maken/makan kan återförenas med referenspersonen.”

7 I artikel 5.5 i direktiv 2003/86 föreskrivs följande:

”Vid prövningen av ansökan skall medlemsstaterna ta vederbörlig hänsyn till att underåriga barns bästa skall komma i främsta rummet.”

8 I artikel 10.3 a i detta direktiv föreskrivs följande:

”Om en flykting är underårig utan medföljande vuxen

a) skall medlemsstaterna tillåta inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för hans eller hennes släktingar i rakt uppstigande led av första graden utan att tillämpa villkoren i artikel 4.2 a”.

Dublin III-förordningen

9 Artikel 2 g i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31) (nedan kallad Dublin III-förordningen) innehåller följande definition:

”I denna förordning gäller följande definitioner:

...

g) *familjemedlemmar*: följande familjemedlemmar till den sökande, om dessa befinner sig på medlemsstaternas territorium och under förutsättning att familjen existerade redan i ursprungslandet:

...

– Om den person som beviljats internationellt skydd är underårig och ogift, fadern, modern eller en annan vuxen som ansvarar för denne antingen enligt lag eller praxis i den medlemsstat där den person som beviljats internationellt skydd befinner sig. ...”

10 Artikel 8.1 i denna förordning har följande lydelse:

”Om sökanden är ett ensamkommande barn ska ansvarig medlemsstat vara den där en familjemedlem eller ett syskon till det ensamkommande barnet lagligen vistas, förutsatt att det är för den underåriges bästa. Om den sökande är en gift underårig vars make eller maka inte lagligen vistas på medlemsstaternas territorium, ska ansvarig medlemsstat vara den medlemsstat där fadern, modern eller en annan vuxen som enligt lag eller praxis i den medlemsstaten ansvarar för den underåriga eller syskon, lagligen vistas.”

11 I artikel 9 i förordningen anges följande:

”Om en familjemedlem till sökanden, oberoende av om familjen bildades redan i ursprungslandet, har beviljats rätt att i egenskap av person som beviljats internationellt skydd vistas i en medlemsstat, ska den medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd, om de berörda personerna skriftligen uttryckt önskemål om detta.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

12 X, som uppgett sig ha palestinskt ursprung, har en dotter född den 2 februari 2001. Den 8 december 2016 gifte sig dottern, som då var 15 år, med Y.B. i Libanon.

- 13 Den 28 augusti 2017 anlände X:s dotter till Belgien för att återförenas med Y.B., som innehade ett giltigt uppehållstillstånd i denna medlemsstat.
- 14 Den 29 augusti 2017 fann FOD Justitie (federala justitiemyndigheten, Belgien) att X:s dotter skulle anses vara en utländsk underårig utan medföljande vuxen och utse en förmyndare för henne.
- 15 Den 20 september 2017 gav X:s dotter in en ansökan om internationellt skydd till de belgiska myndigheterna.
- 16 Samma dag beslutade Dienst Vreemdelingenzaken (Migrationsverket, Belgien) med stöd av de relevanta artiklarna i den belgiska lagen om internationell privaträtt att inte erkänna X:s dotters vigselbevis, med motiveringen att det rörde sig om ett barnäktenskap som var oförenligt med grunderna för rättsordningen enligt.
- 17 Den 26 september 2018 erkändes X:s dotter som flykting.
- 18 Den 18 december 2018 ansökte X vid Belgiens ambassad i Libanon om visum för familjeåterförening med sin dotter samt om humanitära visa för sina underåriga söner, Y och Z.
- 19 Genom tre beslut av den 21 juni 2019 avslog företrädaren för minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie (ministern för sociala frågor och folkhälsan, samt för asyl och migration, Belgien) (nedan kallad ministern) de visumansökningar som X hade gett in den 18 december 2018. Besluten upphävdes av den hänskjutande domstolen genom en dom av den 7 november 2019.
- 20 Efter det att besluten hade upphävts fattade ministern den 17 mars 2020 tre nya beslut om avslag på nämnda visumansökningar. Ministern angav i dessa beslut i huvudsak att kärnfamiljen enligt den belgiska utlänningslagstiftningen, varav vissa bestämmelser utgör ett införlivande av direktiv 2003/86, består av makar och underåriga ogifta barn. Efter att ha ingått ett äktenskap som är giltigt i vigsellandet ansågs X:s dotter följaktligen inte längre tillhöra sina föräldrars kärnfamilj.
- 21 X överklagade den 10 augusti 2020 de nämnda besluten till den hänskjutande domstolen.
- 22 Hon gjorde till stöd för sitt överklagande gällande att det varken enligt den belgiska utlänningslagstiftningen eller enligt direktiv 2003/86 krävs att en flykting är ogift för att ha rätt till familjeåterförening med sina föräldrar. Eftersom dotterns vigselbevis inte erkänts i Belgien hade det inte heller någon rättsverkan i denna medlemsstat. Hon har hävdat att hennes dotter endast behöver uppfylla två villkor för att ha rätt till familjeåterförening med sina föräldrar och att dessa villkor är uppfyllda, eftersom hennes dotter dels är underårig, dels har anlänt utan medföljande vuxen i den mening som avses i artikel 2 f i direktiv 2003/86.
- 23 Enligt den hänskjutande domstolen förefaller X:s dotter omfattas av begreppet ”underårig utan medföljande vuxen” i den mening som avses i artikel 10.3 a, jämförd med artikel 2 f i direktiv 2003/86. Den hänskjutande domstolen har i detta avseende påpekat att direktivet inte innehåller någon hänvisning till vilket civilstånd som en ”underårig utan medföljande vuxen” har. Den hänskjutande domstolen har emellertid påpekat att hänsyn även ska tas till artikel 9 i Dublin III-förordningen, enligt vilken det krävs att den underåriga flyktingen är ogift för att den medlemsstat där han eller hon är bosatt ska vara ansvarig för att pröva hans eller hennes föräldrars ansökan om internationellt skydd.

- 24 Mot denna bakgrund beslutade Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Migrationsdomstolen, Belgien) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska unionsrätten, i synnerhet artikel 2 f i [direktiv 2003/86] jämförd med artikel 10.3 a i detta direktiv, tolkas så, att en flykting som är ’underårig utan medföljande vuxen’ och vistas i en medlemsstat, måste vara ogift enligt sin nationella rättsordning för att ha rätt till familjeåterförening med släktingar i rakt uppstigande led?
 - 2) Om den frågan ska besvaras jakande, kan då en underårig flykting betraktas som ’underårig utan medföljande vuxen’ i den mening som avses i artiklarna 2 f och 10.3 i [direktiv 2003/86], när myndigheterna av skäl som rör grunderna för rättsordningen inte erkänner ett äktenskap som vederbörande har ingått i utlandet?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 25 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, jämförd med artikel 2 f i samma direktiv, ska tolkas så, att en underårig flykting utan medföljande vuxen, som är bosatt i en medlemsstat, måste vara ogift för att få ställning som referensperson för familjeåterförening med sina släktingar i rakt uppstigande led av första graden.
- 26 Enligt EU-domstolens fasta praxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 17 november 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punkt 12, och dom av den 20 juni 2022, London Steam-Ship Owners’ Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, punkt 55).
- 27 För det första framgår det av lydelsen av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 att om en flykting är en underårig utan medföljande vuxen, i den mening som avses i artikel 2 f i direktivet, ska medlemsstaterna ”tillåta inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för hans eller hennes släktingar i rakt uppstigande led av första graden utan att tillämpa villkoren i artikel 4.2 a”.
- 28 Genom artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 åläggs medlemsstaterna således en precis positiv skyldighet att, i det fall som anges i denna bestämmelse, tillåta familjeåterförening för referenspersonens släktingar i rakt uppstigande led av första graden. Den rätt till familjeåterförening som på detta sätt tillerkänns flyktingar som är underåriga utan medföljande vuxna omfattas varken av medlemsstaternas utrymme för skönsmässig bedömning eller av de villkor som föreskrivs i artikel 4.2 a i samma direktiv (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 april 2018, A och S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 34).
- 29 I artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 föreskrivs i synnerhet inte att en underårig flykting måste vara ogift för att hans eller hennes släktingar i rakt uppstigande led av första graden ska få resa in i och vistas i landet i familjeåterföreningssyfte.
- 30 Enligt ordalydelsen i artikel 2 f i direktiv 2003/86 definieras för övrigt underårig utan medföljande vuxen som en ”tredjelandsmedborgare eller statslös person som är yngre än arton år och som anländer till medlemsstaternas territorier utan medföljande vuxen som enligt lag eller sedvana

ansvarar för den underårige, så länge som denne inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, eller en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att ha anlänt till medlemsstaternas territorier”.

- 31 Domstolen har redan slagit fast att denna definition innehåller två rekvisit, nämligen att den berörda personen är ”underårig” och att han eller hon anländer ”utan medföljande vuxen” (dom av den 12 april 2018, A och S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 37).
- 32 Såsom generaladvokaten har påpekat, i punkt 28 i sitt förslag till avgörande, hänför sig denna definition inte på något sätt till den underåriges civilstånd och ställer inte krav på att den underårige ska vara ogift för att kunna betraktas som en underårig utan medföljande vuxen.
- 33 Vad för det andra gäller det sammanhang som artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ingår i, ska det understrykas att detta direktiv innehåller bestämmelser som uttryckligen avser situationer där den underåriges civilstånd beaktas.
- 34 I artikel 4.1 i det nämnda direktivet, i vilken fastställs vilka familjemedlemmar till referenspersonen som kan komma i fråga för familjeåterförening, föreskrivs närmare bestämt att ”[u]nderåriga barn enligt denna artikel ... inte [får] vara gifta”. Enligt denna bestämmelses lydelse får underåriga barn till referensföräldern resa in i och vistas i Europeiska unionen på grundval av familjeåterförening endast om de inte är gifta.
- 35 Den omständigheten att unionslagstiftaren har föreskrivit ett sådant villkor rörande civilståndet för underåriga barn till en referensförälder, men inte för en referensperson som är en underårig flykting utan medföljande vuxen, förefaller ge stöd för att lagstiftaren haft för avsikt att inte begränsa den rättighet som stadgas i artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 till att endast gälla sådana underåriga flyktingar utan medföljande vuxna som inte är gifta.
- 36 I motsats till vad den belgiska regeringen har gjort gällande ger denna systematiska tolkning av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, jämförd med artikel 2 f i samma direktiv, för övrigt inte upphov till någon skillnad i behandlingen av det fallet att en underårig som är gift ansöker om familjeåterförening med en person som han eller hon är släkt med i rakt uppstigande led, vilket är det fall som avses i artikel 4.1 i direktiv 2003/86, jämfört med det fallet att referenspersonen är en underårig flykting utan medföljande vuxen som en släkting i rakt uppstigande led av första graden ansöker om familjeåterförening med, vilket avses i artikel 10.3 a i detta direktiv. Dessa två fall är nämligen inte jämförbara.
- 37 En underårig flykting utan medföljande vuxen som ensam vistas i en annan stat än sin ursprungsstat befinner sig nämligen i en särskilt utsatt situation som motiverar förmånligare regler för vederbörandes familjeåterförening med släktingar i rakt uppstigande led av första graden, vilka befinner sig utanför unionen. Skillnaden mellan situationerna motiverar att den sistnämndes rätt till familjeåterförening inte omfattas av villkoren i artikel 4.2 a i direktiv 2003/86, utan av villkoren i artikel 10.3 a i direktivet, vilken specifikt syftar till att säkerställa ett utökat skydd för flyktingar som är underåriga och som anländer utan någon medföljande vuxen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 april 2018, A och S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 44).
- 38 Detta skydd är särskilt nödvändigt då medlemsstaterna, i enlighet med artikel 4.5 i direktivet, i samband med familjeåterförening för makar får uppställa ett krav på att referenspersonen och dennes make eller maka ska ha en viss lägsta ålder för att den sistnämnda personen ska få

återförenas med den förstnämnda. I ett sådant fall skulle en tolkning av artikel 10.3 a i det nämnda direktivet som innebär att en återförening med släktingar i rakt uppstigande led av första graden nekas, när referenspersonen är en underårig utan medföljande vuxen som är gift, försätta den underårige i en särskilt utsatt situation, eftersom vederbörande, utan sin make eller maka och utan släktingar i uppstigande led, helt skulle sakna ett familjenätverk i den medlemsstat där han eller hon befinner sig.

- 39 Den belgiska regeringen har gjort gällande att det enligt artiklarna 9 och 2 g sista strecksatsen i Dublin III-förordningen krävs att den underårige flyktingen inte är gift och att familjen redan existerade i ursprungslandet, för att den medlemsstat där flyktingen är bosatt ska vara ansvarig för prövningen av en ansökan om internationellt skydd som ges in av den underåriges mor eller far. Denna förordning rör emellertid inte villkoren för rätten till familjeåterförening för underåriga flyktingar utan medföljande vuxna, utan rör fastställandet av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en asylansökan som lämnats in i en av medlemsstaterna. Nämnda förordning är således inte relevant i det nationella målet.
- 40 Vad för det tredje gäller syftet med direktiv 2003/86, ska det erinras om att direktivet, enligt dess artikel 1, syftar till att fastställa villkoren för utövandet av rätten till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som vistas lagligen på medlemsstaternas territorier.
- 41 Det framgår av skäl 8 i direktivet att detta ger flyktingar förmånligare villkor för att utöva sin rätt till familjeåterförening, eftersom deras situation kräver särskild uppmärksamhet med anledning av de skäl som tvingat dem att fly från sitt land och som hindrar dem från att leva ett normalt familjeliv där. I överensstämmelse härmed syftar direktivet till att underlätta för en underårig utan medföljande vuxen att återförenas med sina släktingar i rakt uppstigande led av första graden.
- 42 Genom artikel 4.2 a i direktiv 2003/86 överlämnas möjligheten till en sådan familjeåterförening nämligen i princip till varje medlemsstats eget skön och den är bland annat villkorad av att släktingar i rakt uppstigande led av första graden är beroende av referenspersonen och av att de saknar annat nödvändigt familjemässigt stöd i ursprungslandet. Såsom det har erinrats om i punkt 28 ovan utgör artikel 10.3 a i direktivet däremot ett undantag från denna huvudregel.
- 43 Såsom det har erinrats om i punkt 37 ovan syftar direktiv 2003/86 inte bara till att generellt uppnå målet att främja familjeåterförening och att skapa ett skydd för tredjelandsmedborgare, särskilt underåriga, utan syftar även till att, genom dess artikel 10.3 a, specifikt säkerställa ett utökad skydd för de flyktingar som har ställning som underårig utan medföljande vuxen (dom av den 12 april 2018, A och S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 44 och där angiven rättspraxis).
- 44 Mot denna bakgrund skulle en tolkning av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 som begränsar rätten till familjeåterförening med släktingar i rakt uppstigande led av första graden till att endast gälla sådana underåriga utan medföljande vuxna som inte är gifta, strida mot detta särskilda skyddssyfte.
- 45 En sådan tolkning skulle nämligen, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 46 i sitt förslag till avgörande, få till följd att en underårig flykting utan medföljande vuxen, vars make eller maka är bosatt i unionen, inte skulle kunna åtnjuta det utökade skydd som direktiv 2003/86 ger honom eller henne, trots att de underårigas särskilda utsatthet inte minskas på grund av att de har ingått

äktenskap. Tvärtom kan den omständigheten att en person är gift, särskilt när det gäller underåriga flickor, tyda på att det föreligger en sådan allvarlig form av våld som barnäktenskap och tvångsäktenskap utgör.

- 46 Det ska dessutom understrykas att det ofta kan vara svårt att fastställa civilståndet för en underårig utan medföljande vuxen, särskilt när det är fråga om flyktingar från länder som inte är i stånd att utfärda tillförlitliga officiella handlingar. Tolkningen att artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 inte begränsar rätten till familjeåterförening med släktingar i rakt uppstigande led av första graden till att endast gälla sådana underåriga flyktingar utan medföljande vuxna som inte är gifta är således förenlig med likabehandlingsprincipen och rättssäkerhetsprincipen, eftersom den säkerställer att rätten till familjeåterförening inte är beroende av den eventuella administrativa kapaciteten i den berörda personens ursprungsland.
- 47 Bestämmelserna i detta direktiv ska slutligen tolkas och tillämpas mot bakgrund av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), såsom för övrigt framgår av lydelsen av skäl 2 och artikel 5.5 i det nämnda direktivet, vilka ålägger medlemsstaterna att vid prövningen av ansökningar om familjeåterförening ta hänsyn till de berörda barnens bästa och sträva efter att främja familjelivet (dom av den 16 juli 2020, belgiska staten (Familjeåterförening – Underårigt barn), C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 48 Det ska i detta sammanhang först och främst påpekas att rätten till respekt för privatlivet och familjelivet erkänns i artikel 7 i stadgan. Denna bestämmelse i stadgan ska vidare läsas tillsammans med skyldigheten att beakta barnets bästa enligt artikel 24.2 i stadgan, vilken även är tillämplig på beslut som inte nödvändigtvis är riktade till den underårige, men som får stora konsekvenser för honom eller henne (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 mars 2021, belgiska staten (Återvändande av en underårigs förälder), C-112/20, EU:C:2021:197, punkt 36). Det ska slutligen tas hänsyn till ett barns behov av att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till sina båda föräldrar, vilket kommer till uttryck i artikel 24.3 i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2020, belgiska staten (Familjeåterförening – Underårigt barn), C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 49 Mot bakgrund av vad som anförts ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, jämförd med artikel 2 f i samma direktiv, ska tolkas så, att en underårig flykting utan medföljande vuxen, som är bosatt i en medlemsstat, inte måste vara ogift för att få ställning som referensperson för familjeåterförening med sina släktingar i rakt uppstigande led av första graden.

Den andra frågan

- 50 Med hänsyn till svaret på den första frågan saknas anledning att besvara den andra frågan.

Rättegångskostnader

- 51 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 10.3 a i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening, jämförd med artikel 2 f i samma direktiv,

ska tolkas så, att

en underårig flykting utan medföljande vuxen, som är bosatt i en medlemsstat, inte måste vara ogift för att få ställning som referensperson för familjeåterförening med sina släktingar i rakt uppstigande led av första graden.

Underskrifter